

תרומות ומעשרות

שריפה או קבורת תרומה טמאה

הרב יואל פרידמן

שאלה

האם יש לשרוף או לקבור תרומה טמאה?

תשובה

כתב הרמ"א (יו"ד סי' שלא סעי' יט):

...וכל זה מיירי בתרומה שהוכשרה, דאז נטמאת ומותר לשרפה. אבל אם לא הוכשרה, שלא נטמאת, אסור לשרפה. וטוב להכשיר אותם קודם מירוח, כדי שתקבל טומאה ויהא מותר לשרפה.

מדברי הרמ"א למדנו שני דברים:

1. כדאי להרטיב את הפירות והירקות לפני ההפרשה כדי שיהיו מוכשרים לקבל טומאה, לטמאה ע"י נגיעה בידיים, ולאחר מכן לומר את נוסח הפרשת תרומות ומעשרות.

2. דין תרומה טמאה - בשריפה.

מקור הדין של תרומה טמאה מבואר בגמ' (שבת כה ע"א) שכשם שמצוה לשרוף קדשים טמאים - כן מצוה לשרוף תרומה שנטמאת. אלא שיש לברר אם המצוה היא בשריפה דווקא כמו קדשים, או שיש לשרוף מפני שחיישי' לתקלה, שעלולים לאכול את התרומה. בכך נחלקו הראשונים: שיטת רש"י היא שחובת השריפה היא מפני התקלה (רש"י שבת שם, ביצה כז ע"ב, פסחים קכו ע"ב) ולדעת התוס' (שבת שם ד"ה כך), הרמב"ן הרשב"א והר"ן (ביצה שם) יש חובה לשרוף בדווקא, שכן "הנשרפים לא יקברו" (תמורה לד ע"א, וע"ע באריכות בשו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' יג).

הרבה פוסקים כתבו שיש לשרוף תרומה טמאה: משפט כהן (סי' לח אות ג), המעשר והתרומה (עמ' טו, שם עמ' קכא, וכן אג"מ (יו"ד ח"ג סי' קכט).

אך למעשה נראה שנהוג בא"י כדעת החזו"א (דמאי סי' טו ס"ק א ד"ה ועל דבר להשליך) שהקילו בזה"ז לקבור משום שקשה לנו הטירחה לשרוף ואם לא נתיר לקבור עלולים להיכשל באכילת תרומה, וע"ע חזו"א (מעשרות סי' ז ס"ק יג).

לכך יש להוסיף שני דברים:

א. אם יורו לשרוף יתכן ששכרנו ייצא בהפסדנו שכן עלולים בקלות לשרוף גם תרומה טהורה.

ב. הגרשז"א (מנחת שלמה סי' ס אות ו) כתב עפ"י תוס' (פסחים יג ע"א) שיתכן שיש רק איסור דאורייתא לטמא ואיסור הפסד התרומה אינו אלא מדרבנן, וזוהי שיטת ר' אפרים ויתכן שכך סובר גם הרמב"ם (עי' שו"ת אחיעזר סי' מ, וע"ע ס' התורה והארץ ח"ג 230-235). לפי זה, גם אם נאמר שצריך לשרוף את התרומה הטמאה, אזי יש לכל היותר בקבורתה איסור דרבנן, וכאמור יש הסוברים שאין בכך איסור כלל, לכן יש להתיר לקבור תרומה טמאה.

ג. יש להוסיף שלפעמים, לא ניתן לשרוף את התרומה, כגון בנוזלים או פירות לחים וכדו', ובכה"ג כתב הרמב"ם (הל' תרומות פי"ב הי"ב), שיש לקבורה.

סיכום:

למעשה נוהגים לקבור את התרומה הטמאה.